

ARBETSMARKNADSKUNSKAP SKÅNE

ANSÖKAN MALMÖ STAD - HT 21 / VT 22

För en tid sedan besökte vi en högstadieskola i Malmö för att hålla vård föreläsning.

Den ena kommunikatören inledde föreläsningen med att berätta en dramatisk historia om sin bror som sågade av sig sin tumme i jobbet som snickare. Berättelsen syftade till att väcka känslor hos eleverna och skulle följas av en målande redogörelse för vårdkedjan.

Mitt i historien räckte en elev upp handen och sa *”Ursäkta, men vad är en snickare för något?”*, varpå kommunikatören genast pausade och ställde frågan till klassen. *”Ja, vad är en snickare egentligen? Är det någon som vet vad en snickare jobbar med?”*

Klassen funderade. Någon kom med förslaget att snickare kanske är någon som jobbar med **snäckor**. Några andra enades om att det kanske kan vara någon som jobbar med **smycken**. Ingen visste.

Detta var elever i åk 9 som precis gjort sitt gymnasieval.

Vi möter barn och ungdomar med skiftande drömmar och varierande förutsättningar. En del kommer från familjer där utbildning och framtid är ett samtalsämne kring köksbordet, medan andra inte har en vuxen att prata framtid med, kanske inte ens kan se sin egen plats i samhället efter skolan. Generellt är valkompetensen relativt låg. Unga tycker det är svårt att välja utbildning och yrke. Många har begränsad kunskap om olika yrken. Hur ska ungdomar kunna drömma om att arbeta med yrken de inte känner till? Vem ska bygga vår välfärd i framtiden om de unga som snart kommer ut på arbetsmarknaden inte har kunskap om var jobben finns och hur man tar sig dit?

UNGAS VÄG IN PÅ ARBETSMARKNADEN

Arbetsgivare har idag stora utmaningar att hitta rätt kompetens och det råder brist på arbetskraft inom ett flertal olika branscher. Samtidigt står en stor grupp människor utanför arbetsmarknaden, varav många ungdomar. Digitalisering och teknisk utveckling har lett till akademisering på grund av att många enkla jobb försvinner.

Pandemin har påskyndat förändringen på arbetsmarknaden. Även om skåniskt näringsliv klarat sig relativt väl har utmaningarna för unga blivit påtagliga. Instegsjobben har blivit färre och konkurrensen om jobben har ökat. Det ställer därför högre krav på individen att göra specifika utbildningsval idag och ungdomar som inte slutför gymnasiet har idag mycket begränsade möjligheter till jobb. Malmö Stad är inget undantag. Idag slutar var tredje ungdom gymnasiet utan fullständiga gymnasiebetyg. Detta medför en hög ungdomsarbetslös och en stor förlust för både individen och samhället i stort. Idag är det därför viktigare än någonsin att motivera unga till väl underbyggda studie- och yrkesval för att rusta dem inför framtiden och säkra en hållbar kompetensförsörjning.

ARBETSMARKNADSKUNSKAP- ETT NATIONELLT KONCEPT MED SKÅNSK FÖRANKRING

Arbetsmarknadskunskap (AMK) fungerar som arbetsgivarnas röst in i klassrummen, där kommunikatörer håller inspirationslektioner för elever. Genom målgruppsanpassade lektioner och fördjupade branschföreläsningar väcks tankar och funderingar hos eleverna om deras egna varför. Målet är att eleverna själva ska ta ansvar över sin framtid genom att göra medvetna studie- och yrkesval. AMK inhämtar information från bland annat privata och offentliga arbetsgivare, branschorganisationer och Arbetsförmedlingen för att ha en uppdaterad bild av kompetensförsörjningsbehovet i olika branscher.

"Ingen i min familj har gått på gymnasiet eller något sånt i Sverige, så jag vet inget alls! Så vad är det man ska göra och hur".

Detta var en elev i årskurs 9 som ställde frågan till oss inför en AMK-lektion.

Exemplet visar på att det är av stor vikt att förmedla kunskapen till föräldrar och vuxna i elevernas närhet. AMK träffar berörda föräldrar och skolpersonal för att förmedla en uppdaterad kunskap av arbetsmarknaden och dess snabba förändring. Vi vet att vuxna har stor påverkan på ungdomars framtidsval och tillsammans, från olika håll, kan vi stötta ungdomarna i att de tar ansvar för sin framtid.

AMK är ett nationellt koncept och är etablerat i över 70 kommuner. Konceptet bedrivs i franschiseformat där den ekonomiska föreningen Competence är ägaren. Sedan 2019 är Industriellt Utvecklingscentra Syd (IUC Syd) huvudman för AMK Skåne. IUC Syd är en icke vinstdrivande medlemsorganisation som verkar för en hållbar skånsk industri. Trots att IUC Syd har i uppdrag att främst stötta och stärka skånsk industri ska AMK representera arbetsmarknaden som helhet och belysa de regionala bristbranscherna.

SAMARBETET MED MALMÖ STAD

Under läsåret 20/21 hade AMK i uppdrag av Malmö Stad att erbjuda målgruppsanpassade inspirationslektioner för elever i åk 5 och åk 7. Under innevarande läsår har vi upplevt en extra stor efterfrågan från högstadiet på grund av utebliven traditionell prao. För att kunna möta skolornas behov av hjälp har vi varit flexibla när det gäller årskurserna på högstadiet. Utöver det har tre skolor fått branschföreläsningar med inriktning Vård och Omsorg. Trots ett skakigt år på grund av pandemin har Arbetsmarknadskunskap nått ca 5 800 elever i Malmö Stad.

Skolpersonal på mellanstadiet har genomgående uttryckt uppskattning för att det kommer externa aktörer till skolan och lyfter frågan i redan tidig ålder. Vår samlade bild av eleverna på högstadiet är att de har högt uppsatta mål och uttrycker att de vill arbeta som advokat, läkare eller andra yrken som kräver lång utbildning. Däremot är kunskapsnivån låg när det kommer till vad som krävs för att bli det nämnda yrket, exempelvis utbildning, erfarenhet eller attityd. Det är även många som inte har börjat fundera och upplever en viss stress inför sin framtid.

Efter varje lektion får eleverna på högstadiet göra en digital utvärdering.

VAD SÄGER UNGDOMARNA EFTER EN LEKTION?

Jag tyckte att det hjälpte mig väldigt personligt. Det fick mig att tänka igenom vilka val jag kommer att göra i framtiden. Jag har fått många tips på hur man ska tänka för att välja vilken program man vill gå. Lektionen var till stor hjälp, tack. – Elev i åk 9

Det ni sa behövde jag verkligen och jag fick en större blick över hur framtiden fungerar gymnasiet osv tyckte det var jätte bra allmänt. – Elev i åk 9

Jag tyckte det var en bra lektion och jag har inte tänkt så mycket på sommarjobb innan men nu kommer jag det. – Elev i åk 7

Jag tyckte om lektionen eftersom att jag fick tips som är användbara tills framtiden, och blev exalterad på framtiden och vet vad jag ska tänka på. – Elev i åk 7

Jag tyckte att det var jättebra och att jag har fått mycket mer information och kommer nu vara säkrare med min framtid. – Elev i åk 7

Jag blev mer inspirerad att börja jobba, – Elev i åk 7

Jag tyckte att det hjälpte mig väldigt personligt. Det fick mig att tänka igenom vilka val jag kommer att göra i framtiden. Jag har fått många tips på hur man ska tänka för att välja vilka program man vill gå. Lektionen var till stor hjälp, tack. – Elev i åk 8

Jag förstod att man ska ha driv och rätt attityd för att kunna skaffa jobb

Hur framtidens arbetsmarknad kommer se ut och hur man ska gå till väga för att uppnå sina framtida mål

Jag tar med mig om hur jag ska tänka i framtiden när jag ska söka jobb och hur jag ska planera framtiden med min utbildning

Vi gör även utvärdering med skolpersonal som varit med om en AMK lektion och ställt frågan vad de tyckte om lektionen samt hur de upplever att AMK kompletterar skolans befintliga arbete gällande skola/näringslivet.

VAD SÄGER VUXNA EFTER EN LEKTION?

Elin och Charlotte har jättebra energi mellan sig och det smittar av sig på deltagarna. Informationen förmedlades på ett kreativt sätt

Inspirerande. Fångade deras intresse. Fick dem att tänka till och se lite bredare om vilka yrken och val som faktiskt finns. De tänkte även att alla är viktiga i samhället

Max kom in med en mycket positiv energi som eleverna uppskattade. Han fick eleverna att fundera på sådant som de har mycket nytta av både i skolan och inför framtida yrkesliv. Ett inspirerande och intressant möte

Det var ett väldigt bra besök och ni fångade verkligen barnen med det ni gjorde och sa. Ett intressant och relevant innehåll som var väl anpassat till deras ålder och engagemang. Ett stort plus också för er insats och ert sätt att bemöta dem på

PÅ VILKET SÄTT KOMPLETTERAR AMK ERT ARBETE?

Ger eleverna en inblick i hur det faktiskt ser ut i arbetslivet. De får även bra förståelse för CV och hur man söker jobb, samt att de får en förståelse för vilka egenskaper och ämnen som krävs i arbetslivet.

Våra elever behöver få en bättre bild av vilka möjligheter de har att komma ut i arbetslivet. Enligt vår statistik har 40 % av vårdnadshavarna någon form av försörjningsstöd. Framtidstro är viktigt för de eleverna.

Alltid positivt med besök utifrån, ger ibland mera tyngd.

Tycker det har varit ett mycket givande samarbete. Eleverna, speciellt de äldre, har uppskattat informationen och dialogen. Har varit positivt att bjuda in utomstående krafter vilket alltid är bra för eleverna.

MALMÖS VARFÖR

Som det ser ut just nu lägger vi ansvaret för kompetensförsörjningen i knät på våra unga. Betänk att över hälften av ungdomarna upplever att förväntningarna de har på sig själva stressar dem och många känner ett alldeles för stort ansvar för framtiden. Vi skickar ut unga på den första riktigt stora resan utan att förbereda dem eller berätta för dem vad som finns när de kommer fram. Fler och fler landar utanför arbetsmarknaden och får inte chansen att bidra till samhällets utveckling. Det är inte rättvist, varken mot ungdomarna eller arbetsgivarna.

Detta vittnar skolorna om idag och delar med sig att fler insatser behövs i att vägleda unga.

"Våra elever behöver få reda på vilka olika yrken och möjligheter som finns. I området där de bor finns en stor del arbetslösa och det påverkar såklart elevernas uppfattning om samhället. Vi tycker det är viktigt när eleverna kan få tidig info vilka möjligheter som finns både till jobb och utbildningar längre fram. Det är lätt att eleverna fångas upp av fel krafter då dessa finns i elevernas närhet. Vi är glada när vi kan hitta samarbete som kan leda till positiva effekter för eleverna och plantera en målbild för både arbete och utbildningar. Jag tror att för våra elever är det nyttigt att denna form av info kommer redan, som i detta fallet, årskurs fem". Från samtal med skolpersonal i Malmö

Ifall vi vill att unga ska landa rätt hos arbetsgivarna som behöver dem så måste vi berätta om möjligheterna och vägen dit. Vi behöver inspirera unga att ta tag i sin resa och se sig själv på arbetsmarknaden. Vi behöver ta vårt ansvar som vuxna och vi behöver börja med att leva upp till de förväntningar vi ställer på unga.

Arbetsmarknadskunskap är en pusselbit i arbetet med att koppla skolan till ett framtida arbetsliv. Genom att besöka klassrum, berätta vad arbetsgivare tycker är viktigt, ställa utmanande frågor och samtala med eleverna om vad de själva kan göra för att öka sina chanser till jobb kan vi bidra till att minska glappet på arbetsmarknaden.